

Пудичева Г.О.

аспірант

Одеський національний економічний університет (Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ КОНТРОЛІНГУ В УПРАВЛІННІ ЕНЕРГЕТИЧНИМ ГОСПОДАРСТВОМ ПІДПРИЄМСТВА

Контролінг має в розпорядженні значний інструментарій, що може бути використаний для управління енергетичним господарством підприємства, з метою підвищення ефективності його роботи. Для того, щоб інтегрувати контролінг енергетичного господарства в загальну систему контролінгу підприємства інструментарій контролінгу набуває специфічного енергоощадного характеру.

АВС - аналіз може бути застосований в управлінні енергетичним господарством, де повинні бути розглянуті кількість використовуваних енергетичних ресурсів, а також груп їх постачальників з вартістю даних ресурсів і отриманою в результаті кількістю енергії. Даний інструмент дає можливість дослідити витрати енергетичного господарства за місцями їх виникнення. Цей інструмент допоможе виявити ключові пріоритети в енергетичному господарстві і їх відповідність загальній місії підприємства.

Енергетичні баланси можуть розроблятися як за окремими процесами та підрозділами, так і по підприємству в цілому. Вони повинні бути розроблені, відображаючи загальну картину енергетичних потоків, а саме, дадуть можливість зіставити кількість використаних енергетичних ресурсів з кількістю отриманих енергетичних послуг, а також кількістю побічних шкідливих викидів.

Бюджетування полягає в розробці, аналізі та контролі бюджетів. Для енергетичного господарства доцільно розробляти ряд бюджетів (бюджет виробництва енергії за видами; бюджет запасів енергетичних ресурсів та ін.), що будуть забезпечувати прозорість грошових та матеріальних потоків, пов'язаних з виробництвом та споживанням енергії.

Управлінський облік представляє собою систему обліку, планування, контролю, аналізу даних про витрати і результати діяльності, оперативного прийняття рішень на основі різноманітних управлінських рішень в цілях оптимізації фінансових результатів діяльності підприємства. Оскільки енергетичне господарство невиробничих підприємств відноситься на підприємстві до центру довільних витрат, то управлінський облік буде в першу чергу спрямований на управління витратами. Найбільш суттєвими показниками, що характеризують результативність роботи енергетичного господарства, будуть частка витрат на діяльність енергетичного господарства у загальних витратах підприємства; а також обсяг витрат енергетичного господарства, що приходить на вартість наданих послуг.

Аналіз використання енергетичних ресурсів повинен проводитися з метою виявлення альтернативних енергетичних ресурсів, які можливо використовувати для виробництва енергії, а також для пошуку на підприємстві

резервів підвищення енергетичної ефективності. За результатами проведеної роботи можна здійснити покращення за низкою показників ефективності роботи енергетичного господарства.

Використання портфельного аналізу дозволяє підвищити рівень стратегічного планування на підприємстві. Застосовуючись для управління енергетичним господарством, він, з одного боку, дозволить найбільш ефективно використати потенціал підприємства, а з іншого, мінімізувати ризики. За допомогою портфельного аналізу підприємство розділяють на стратегічні бізнес-одиниці і аналізують їх окремо одну від одної. Стратегічні бізнес-одиниці позиціонуються в стратегічних сегментах, що дозволяє розробити для них самостійну стратегію розвитку, яка найкращим чином дозволить використовувати енергетичні ресурси, з врахуванням виявлених шансів та ризиків.

Бенчмаркінг (еталонне оцінювання). Аналізуючи діяльність конкурентів у сфері енергетичного господарства, порівнюючи показники, що характеризують рівень енергетичної ефективності, підприємство повинно знайти варіанти покращення роботи свого енергетичного господарства, використовуючи досвід інших підприємств, який підійде саме для нього. Даний інструмент дозволить слідкувати за основними тенденціями в енергетичній сфері, швидко пристосовуючись до змін.

СВОТ-аналіз дозволяє виявить сильні, слабкі сторони в роботі підприємства, можливості та загрози, а також встановити зв'язки між ними. Даний інструмент доцільно використовувати і в аналізі роботи енергетичного господарства, виявляючи основні напрями розвитку і основні проблеми та те, наскільки важливими вони є для підприємства.

Стратегічна альтернатива «виробляти або купувати» в управлінні енергетичним господарством набуває нового змісту. Вибір між власним виробництвом та придбанням послуг зі сторони трансформується у вибір між приєднанням до централізованої мережі енергопостачання або автономним енергозабезпеченням. Враховуючи масштаби підприємства, обсяги спожитих енергоресурсів, вартість енергетичних послуг, наявні площі та обсяг фінансових коштів, керівництво підприємства повинно вирішити те, які енергетичні послуги повинні постачатися зі сторони, та обрати постачальників.

Інвестиційні розрахунки доцільно використовувати в управлінні енергетичним господарством, коли ініціюються інвестиційні проекти, що забезпечують успіх підприємства в довготривалій перспективі. Необхідність використання даного інструменту обумовлена задачею зниження ризиків, пов'язаних з пристосуванням підприємства до змін. Інвестиційні розрахунки дозволяють оцінити впроваджені інвестиційні проекти, спираючись на очікуваний результат від їх реалізації.

Наведений перелік інструментів контролінгу не є вичерпним та може бути доповнений відповідно до вимог конкретного підприємства. Таким чином, інструменти контролінгу можуть бути використані для вирішення задач енергетичного господарства, виходячи зі специфіки його управління.